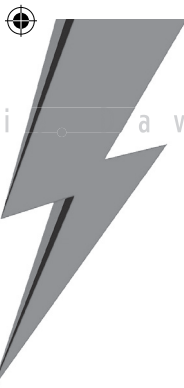

Bowie-t játszani

David Bowie kiemelt fontosságúnak tartotta életművében a mozgóképet, úttörőként használta a klipformátumot, néhány videójánál rendezői kreditje is volt, producerként is támogatott pár filmet (elsőként Enyedi Ildikó 1994-es *Bűvös vadászát*, melyben a Bowie/Roxy Music-vonalról indult Spandau Ballet gitáros-vokalista vezére, Gary Kemp kapta a címszerepet), és persze előszeretettel színészkedett is. Játszott földönkívüli lényt, vámpírt, koboldkirályt, westernfigurát, üzletembert, gengsztert, katonát és FBI-ügynököt, továbbá olyan valós személyeket is, mint Poncius Pilátus, Nikola Tesla vagy Andy Warhol – meg néha saját maga fikciós verzióját is.

Bowie-t eljátszani *másnak* viszont kényes terep. Legalábbis komoly formában (komolytalanul, parodisztikusan persze hálás feladat – mint a *Slágermájerek* tévésorozat *Bowie's In Space* klipdalszkeccsében, ahol a Flight Of The Conchords-tagok az énekes 1969-es, 1974-es és 1979-es kinézetével kontráztatnak egymásnak).

A legtekélyesebb imitáció a brit művészpárosnak, Iain Forsyth-nak és Jane Pollardnak (a *20.000 nap a Földön* című sokszoros díjnyertes Nick Cave-portréfilm későbbi rendezőinek) a nevéhez fűződik: *A Rock 'n' Roll Suicide* című projektjükkel az 1973. július 3-án adott utolsó Ziggy Stardust And The Spiders From Mars-fellépést rekonstruálták – D.A. Pennebaker legendás koncertfilmje, továbbá korabeli tudósítások, fotók és rajongói beszámolók alapján – a 25 éves évfordulón, 1998 júliusában a londoni Institute of Contemporary Arts nagytermében, ahol közönség és kamerák előtt a magát perfektné Bowie-imitátorrá képző Steven C. Harvey gitáros-énekes vizuálművész és *tribute* zenekara az eredeti kosztümtervező Natasha Kornilof által újraalkotott fellépőruhákban adta elő maximális hűséggel a negyedszázaddal korábbi koncertprogramot, amit *webcast* közvetítéssel még további 3000 néző látha-

tott képernyőn szerte a nagyvilágban. A rendezőpáros és az imitátor tíz évvel később, 2008-ban a luxemburgi Musée d'Art Moderne Grand Duc Jean előadótérben ismét visszatért a témához, mikor Vito Acconci 1970-es *Learning Piece* performanszának *Re-Learning Piece* című Bowie-tematikájú újrázásában a közönség megtekinthette, ahogy a gitáros-énekes Harvey a Jacques Brel-féle *My Death* feldolgozásának 1973-as Pennebaker-koncertfelvételét DVD-lejátszón vissza-visszatekerve fél óra alatt betanulja a dal Bowie-előadásának tökéletes utánzását.

Hasonlóan bravúros stílusgyakorlat a Soulwax elektro-rock zenekarokkal és 2ManyDJs producerduójukkal elhíresült belga Deweale fivérek harmincvalahány dalt összefűző egyórás David Bowie-megamixére Wim Reygaert rendezővel forgatott 2012-es *Dave* film, melynek címszerepében a hetvenes évek második felének Bowie-fazonjára igazított androgün belga modell-színésznő Hannelore Knuts szembesül időutazóként – egy szűk folyosóról különféle (év)számozású ajtókon belépve – az életmű 1969-1987 közti periódusaival, megtalálja hozzájuk a kulcsokat és újraterepmi az ikonikus lemezborítókat.

A legjobb nőnemű David Bowie persze alaptól Tilda Swinton, aki a 2013-as *The Stars (Are Out Tonight)* dal Flóra Sigismondi által rendezett klipjében az átlagembert játszó énekessel együtt, annak feleségeként szerepel, de a sztori egy pontján kinézetében maga is Bowie-karakterre transzformálódik (miközben szomszédjukban a fal túlsó oldalán a norvég modellcsaj Iselin Steiro testesíti meg egy zenekar élén a hetvenes évtized második felének fiatal David Bowie-figuráját). Swinton pár évvel később aztán a *Vakító napfényben* című 2015-ös Luca Guadagnino-mozifilmben és az ahhoz igazított *AnOther Magazine*-fotósorozatban is egy „női Bowie” típusú posztárt alakított.

David Bowie csak néhány másodpercnyi hajkorona-villanás a *Bohém rapszódia*ban és a Cameron Crowe-féle *Majdnem híresben*, de az utóbbihoz hasonlóan szintén 1973-ra datált – Martin Scorsese és Mick Jagger nevével fémjelzett – *Vinyl (Bakelit)* sorozatban az amerikai tévésztárs Noah Bean igen szórakoztatóan hozza négy percben a Ziggy-végstádiumos Bowie-t, főleg hogy a koncerttermi beállítás jelenetéhez használhattak is az énekestől egy korabeli *glam rock* slágert.

A Zack Snyder-féle *Watchmen* mozifilmben van egy jelenet, amikor a Matthew Goode által játszott Bowiekinézettű Adrian Veidt/Ozymandias együtt lóg az „igazi” David Bowieval, akinek a történet párhuzamos valóságában még 1977-ben is Ziggy Stardust-imidze van (öt egy bizonyos J.R. Killigrew játssza). Ez a filmes Bowie-verzum legmetább pontja, főleg annak a fényében, hogy mikor a nyolcvanas évek végén még úgy tűnt, hogy a kultikus képregényt Terry Gilliam fogja megfilmesíteni, az igazi David Bowie is szeretett volna szerepelni benne – de nem Veidt, hanem az álarcos Rorschach szerepére pályázott.

Végezetül még egy jelképes Bowie-interpretáció: Walter Tevis *A Földre pottyant férfi* című 1963-as *sci-fi* regényének és David Bowie címszereplésével készült 1976-os Nicolas Roeg-moziadaptációjának a 2015-ös színházi folytatásában, a régi és új Bowie-dalok köré épült *Lazarus* című *musical*ben Michael C. Hall vitte tovább az énekes szerepét, a bolygójára visszatérni nem tudó idegen lény tragédiáját. Ez volt az utolsó előadás, amit David Bowie látott (egy hónappal a halála előtt), az utolsó színpadra lépése (a díszbemutató végén a színészekkel közös meghajlásnál), és aztán élete utolsó kislemezdalának, a *Blackstar* búcsúalbumot beharangozó *Lazarus*nak a televíziós élő bemutatására már a remek énekhangú Hallt küldte maga helyett fellépni. Az élő zenekarral kísért *musical* filmmé szerkesztett 2016-os színházi felvételét most 2021-ben láthatta a nagyvilág *livestream* közvetítéseken a néhai dalnok születése (január 8.) és halála (január 10.) által kijelölt három napban.

DÉRI ZSOLT